യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 42✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

കുപിതസ്യാ-സതോ്ഽ+പ്യ+സ്യ+ പ്രേക്ഷാ-മാത്ര-വിനാശിനഃ .
അവിദ്യാ-വിതത+വ്യാധേ/രൗഷധം ശൃണു രാഘവ .. 1

യാംൻ താംങ്ങ് കഥയിതുംഞ്ഞ് ജാതിം/ രാമ രാജസ-സാ+ത്ത്വികീമ് .
മനോവീര്യ-വിചാരാർഥം പ്രസ്തുതോ്ഽ+സ്മീഹ താം ശ്രൃണു .. 2

യത്ത-ദപ്യ-മൃതം ബ്രഹ്മ സർവ+വ്യാപി നിരാമയമ് .
ചിദാഭാസ-മനന്താ+ഖ്യ/മനാദി വിഗത+ഭ്രമമ് .. 3

ചിത്-സ്പന്ദ-വപുഷസ്/തസ്യ+ സ്പന്ദസ്/തസ്മാ+ച്ചി/ദേവ ഹി .
പ്രദേ-ശാ+ദ്ധ-നതാ-മേതി സൗമ്യോ്ഽബ്/ധിശ്-ചലനാ-ദിവ .. 4

അന്തരബ്ധേർ/ജലംയ് യദ്വത്-സ്പന്ദാ+സ്പന്ദ-വദീഹതേ ..
സർവശക്തിസ്-തഥൈകത്ര ഗച്ഛതി+ സ്പന്ദ/ശക്തിതാമ് .. 5

ആത്മ+ന്യേ-വാത്മനാ+ വ്യോമ്നി യഥാ സരതി മാരുതഃ .
തഥേഹാ+ത്മാ+ത്മ ശ+ക്ത്യൈവ+ സ്വാത്മ+ന്യേ/വൈതി ലോലതാമ് .. 6

സ്വശിഖാ+സ്പന്ദ-ശക്-ത്യൈവ ദീപഃസ് സൗമ്യോ യഥോന്നതമ് .
ഏതി തദ്വ-ദസാ-വാത്മാ തഥ്.സ്വേ/ വപുഷി വൽഗതി .. 7

ജലാന്തരേ്ഽമ്/ബുധി+ര്യദ്വൽ-ലസ+ദ്വാരീവ ചഞ്ചലഃ .
സർവശക്തിർ/വപു+ഷ്യേവ തഥാ+ സ്പന്ദ-വിലാസവാൻ .. 8

യഥോ+ല്ലസതി ഭാശ്-ചക്രൈഃഖ് കചൻ-കനക-സാഗരഃ .
തഥാത്മനി പരി+സ്പന്ദൈഃസ്/ സ്ഫുര+ത്യക്ഷൈശ്-ചിദർണവഃ .. 9

ലക്ഷ്യതേ മൗക്തിക+സ്പന്ദോ യഥാ+ വ്യോമ്നി ദൃശ്യോ്ഽദൃശി .
തഥാ ഭാതി ലസ+ദ്രൂപാ ചി+ച്ഛക്തി+ശ്ചിന്മഹാമ്/ബരേ .. 10

കിംചിത്/ക്ഷുഭിത-രൂപാ സാ ചി+ച്ഛക്തി+ശ്ചിന്മഹാർ/ണവേ .
തന്മയീ ചിത്-സ്ഫുര+ത്യച്ഛാ തത്രൈവോർമി-രിവാർ/ണവേ .. 11

ആത്മനോ്ഽ+വ്യതി-രിക്-തൈവ+ വ്യതി-രിക്തേവ തിഷ്ഠതി .
ആലോക+ശ്രീ/രിവാലോക-കോടരേ യത്തതാംങ്ങ് ഗതാ .. 12

ക്ഷണം സ്ഫുരതി സാ ദേവീ സർവ-ശക്തിതയാ തയാ .
ചേതതി സ്വാം സ്വയം ശക്തിംങ്ങ് കലേന്ദോഃശ് ശീതതാമിവ .. 13

ഉദിതൈഷാ+ പ്രകാശാ+ഖ്യാ ചിച്ഛക്തിഃഫ് പരമാത്മനഃ .
ദേശകാല+ക്രിയാ-ശക്തീർ/വയസ്യാഃസ് സംപ്ര-കർഷതി .. 14

സ്വസ്വ-ഭാവം വിദി+ത്വൈവ/മനാ+ദ്യന്ത-പദേ+ സ്ഥിതാ .
രൂപം പരിമിതേ-വാസൗ ഭാവയ+ത്യവി-ഭാവിതാ .. 15

യദൈവം/ഭാവിതം രൂപംൻ തയാ പരമ-സത്തയാ .
തദൈ/വൈനാ/മനുഗതാ നാമ-സംങ്ഖ്യാദികാ ദൃശഃ .. 16

ചിദേ-വൈത-ദവസ്ത്വേവ+ വ്യതിരിക്താ തഥാത്മനഃ .
അനന്താ തദ്/ഗതൈ/വാശു ലഹരീവ മഹാർണവാത് .. 17

യഥാ കടക-കേയൂരൈർ/ഭേദോ ഹേമ്നോ വിലക്ഷണഃ .
തഥാത്മന+ശ്ചിതോ രൂപം ഭാവയ+ന്ത്യാഃസ് സ്വമാം-ശികമ് .. 18

യഥാ ദീപേന ദീപാനാംഞ്ജ് ജാതാനാ-മാത്മനാംൻ തഥാ .
ദേശകാല-കലാ-മാത്ര/ഭേദഃസ് സ്വാഭാ-വിക+ശ്ചിതേഃ .. 19

ദേശകാല-പരി+സ്പന്ദ/ശക്തി-സന്ദീപി-താഥ ചിത് .
സംകല്പ-മനുധാവന്തീ+ പ്രയാതി കലനാ-പദമ് .. 20

വികല്പ-കലിതാ-കാരംൻ ദേശകാല+ക്രിയാസ്പദമ് .
ചിതോ രൂപം മഹാബാഹോ/+ ക്ഷേത്രജ്ഞ ഇതി കഥ്യതേ .. 21

ക്ഷേത്രം ശരീര-മിത്യാഹുസ്/തദസൗ വേ+ത്ത്യ-ഖണ്ഡിതമ് .
സബാഹ്യാ+ഭ്യന്തരംൻ തേന+ ക്ഷേത്രജ്ഞ ഇതി കഥ്യതേ .. 22

വാസനാംങ് കലയൻഥ്.സോ്ഽപി യാത്യഹംങ്-കാരതാം പുനഃ .
അഹംങ്-കാരോ്ഽപി നിർണേതാ കലങ്കീ ബുദ്ധി-രുച്യതേ .. 23

ബുദ്ധിഃസ് സംകല്പ-കലിതാ+ പ്രയാതി മനസഃഫ് പദമ് .
മനോ ഘനവികല്പംൻ തു ഗച്ഛതീ+ന്ദ്രിയതാം ശനൈഃ .. 24

പാണി-പാദ-മയംൻ ദേഹ-മിന്ദ്രിയാണി വിദുർ/ബുധാഃ .
ദഹോ്ഽസൗ+ ജ്ഞായതേ ലോകേ സൂയത്യേ്ഽപി-ച ജീവതി .. 25

ഏവംഞ്ജ് ജീവോ ഹി സംകല്പ/വാസനാ-രജ്ജു-വേഷ്ടിതഃ .
ദുഃഖജാല-പരീതാത്മാ+ ക്രമാദാ-യാതി ചിത്തതാമ് .. 26

ക്രമേണ പാക-വശതഃഫ് ഫലമേതി യഥാന്യ-താമ് .
അവസ്ഥ/യൈവ നാകൃത്യാ ജീവോ മലവശാ/ത്തഥാ .. 27

ജീവോ്ഽഹംങ്-കാരതാം പ്രാപ്തസ്/ത്വഹംങ്-കാരശ്ച ബുദ്ധിതാമ് .
സംകല്പ-ജാല-കലിതാം/ മനസ്താം ബുദ്ധിരാഗതാ .. 28

മനോ ഹി സംകല്പ-മയം സംസ്ഥാ+ഗ്രഹണ-തത്പരമ് .
പ്രതിയോഗി+വ്യവ+ച്ഛിന്ന+പ്രാപ്തി-സത്യൈ/രപീഹിതൈഃ .. 29

ഇച്ഛാദ്യാഃശ് ശക്തയ+ശ്ചേതോ ഗാവോ വൃഷ-മിവോന്മദമ് .
അനുധാവന്തി ദോഷായ സരിതഃസ് സാഗരംയ് യഥാ .. 30

ഇതി ശക്തിമയംഞ്ച് ചേതോ/ ഘനാഹംങ്-കാരതാംങ് ഗതമ് .
കോശ-കാര+ക്രിമി-രിവ+ സ്വേച്ഛയാ യാതി ബന്ധനമ് .. 31

സ്വസംങ്-കല്പാനു-സംൻധാനാത്/പാശൈരിവ നയ+ന്വപുഃ .
കഷ്ട-മസ്മിൻഥ്. സ്വയം ബന്ധ-മേ+ത്യാത്മാ പരി-തപ്യതേ .. 32

ബദ്ധമ+സ്മീതി കലയ+ദ്വിദ്യാ-തത്ത്വംഞ്ച് ജഹ+ച്ഛനൈഃ .
അവിദ്യാംഞ്ച് ജനയ+ത്യന്തർ/ജഗജ്-ജങ്ഗല-രാക്ഷസീമ് .. 33

സ്വസംങ്-കല്പിത-തന്മാത്ര+ജ്വാലാ+ഭ്യന്തര-വർതി ച .
പരാം വിവശതാ-മേതി+ ശ്രൃങ്ഖലാ-ബദ്ധ-സിംഹവത് .. 34

വിചി+ത്ര-കാര്യകർതൃത്വ-മാഹര+ദ്വാസനാ-വശാത് .
സ്വേ+ച്ഛാ-മാത്രാനു-രചിതാ ദശാ+ശ്ചാനുപ-തത്തഥാ .. 35

ക്വചി+ന്മനഃഖ് ക്വചി+ദ്രുദ്ധിഃഖ് ക്വചിജ്-ജ്ഞാനംങ് ക്വചിത്/ക്രിയാഃ .
ക്വചിദേത-ദഹംങ്കാരഃഖ് ക്വചിത്/പു+ര്യഷ്ടകം സ്മൃതമ് .. 36

ക്വചിത്/പ്രകൃതി-രി+ത്യുക്തംങ് ക്വചിന്മാ-യേതി കല്പിതമ് .
ക്വചി+ന്മല-മിതി+പ്രോക്തംങ് ക്വചിത്/കർമേതി-സംസ്ഥിതമ് .. 37

ക്വചിദ്/ബന്ധമിതി+ ഖ്യാതംങ് ക്വചി+ച്ചിത്ത-മിതി+ സ്ഫുടമ് .
പ്രോക്തംങ് ക്വചിദ-വിദ്യേതി+ക്വചി-ദിച്ഛേതി സംസ്ഥിതമ് .. 38

തദേ-തദാ-ബദ്ധമിഹ ചിത്തം രാഘവ ദുഃഖിതമ് .
തൃഷ്ണാ-ശോക-സമാവിഷ്ടം/ രാഗായ-തന-മാതതമ് .. 39

ജരാമരണ-മോഹാന്തർ/ഭവ-ഭാവനയാ-ഹതമ് .
ഈഹി-താനീഹി-തൈർ/ഗ്രസ്ത-മവി+ദ്യാ-രാഗ-ര+ഞ്ജിതമ് .. 40

ഇച്ഛാസംങ്-ക്ഷുഭിതാ-കാരംങ് കർമ-വൃക്ഷ-വനാങ്കുരമ് .
സുവി+സ്മൃതോത്-പത്തിപദംങ് കല്പിതാ-നർഥ-കല്പിതമ് .. 41

കോശകാര-വദാ-ബദ്ധം/ ശോകാ-കാരപദംങ് ഗതമ് .
തന്മാത്ര-വൃന്ദാ-വയവ-മനന്ത-നരകാ-തപമ് .. 42

സ്വദൃശ്യ-മപി/ ശൈലേ+ന്ദ്ര-സമഭാര-ഭയാവഹമ് .
ജരാമരണ-ശാഖാഢ്യം സംസാര-വിഷദുർ/ദ്രുമമ് .. 43

ഇമം സംസാര-മഖില-മാശാ-പാശ-വിധായകമ് .
ദധ-ദന്തഃഫ് ഫലൈർ/ഹീനം വട-ധാനാ വടംയ് യഥാ .. 44

ചിന്താനല-ശിഖാ-ദഗ്ധംങ് കോപാ-ജഗര-ചർവിതമ് .
കാമാബ്ധി/കല്ലോല-ഹതംവ് വിസ്മൃ/താത്മ-പിതാമഹമ് .. 45

മൃഗംയ് യൂഥാദിവ+ ഭ്രഷ്ടം/ ശോകോ/പഹത/ചേതനമ് .
പതങ്ഗക-മിവ+ ജ്വാലാ-ദഗ്ധംവ് വിഷയ-പാവകേ .. 46

ഛിന്ന-മൂല-മിവാമ്/ഭോജം പരമാം മ്ലാനി-മാഗതമ് .
ഛിന്നാങ്ഗ/മാത്മനഃസ് സ്ഥാനാ+ദ്വിശേഷാ-സങ്ഗ-ദുഃസ്ഥിതമ് .. 47

വിഷയാ-ദിഷു മധ്യസ്ഥം ചിത്രരൂപേഷു ശത്രുഷു .
ദശാ+സ്വേതാ+സ്വന+ന്താസു ലുഠിതം/ സംകടാ+സ്വിതി .. 48

ദുഃഖേ നിപതിതംങ് ഘോരേ വിഹങ്ഗഃസ് സാഗരേ യഥാ .
സ്വബ+ന്ധാസ്ഥംഞ് ജഗ+ജ്ജാലേ ശൂന്യേ ഗന്ധർവ-പത്തനേ .. 49

ഉഹ്യമാന-മനാ+സ്ഥാബ്ധൗ/ മനോ വിഷയ-വിദ്രുതമ് .
ഉദ്ധരാ-മര-സംകാശ മാതങ്ഗ-മിവ കർദമാത് .. 50

ബലീ-വർദ-വദാ-മഗ്നം മനോ മദന-പല്വലേ .
ആലൂന-ശീർണാ-വയവം ബലാ+ദ്രാമ സമുദ്ധര .. 51

ശുഭാ-ശുഭ+പ്രസര-പരാഹതാ-കൃതൗ
ജ്വല+ജ്ജരാ-മരണ-വിഷാദ-മൂർച്ഛിതേ .
വ്യഥേഹ യസ്യ മനസി ഭോ ന ജായതേ
നരാകൃതിർ/ജഗതി സ രാമ രാക്ഷസഃ .. 52

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ+ സ്ഥിതിപ്രകരണേ
ജീവാവ-തരണംൻ നാമ+ ദ്വിചത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ .. 42 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
18.10.2023